

KONST & DESIGN

Från Sydney via Amsterdam till Helsingborg; Shellman grundades av den australienska konstnären Paul Bruce. Niels von Alphen tog tekniken till Holland och sedan 2018 är det Mikael och Buster som för facklan vidare.

Konsten att skapa med snäckor

Storslaget, elegant, ibland på gränsen till kitsch. Shellmans snäckkonst är unik. Oavsett om det handlar om ramar, skulpturer eller väggutsmyckningar lämnar skapelserna ingen likgiltig.

Av PIA MATTSSON Foto HELENE TORESDOTTER

Varje snäcka spelar en viktig roll i uppbyggnaden av ramarna. De större skapar vackra blickfång, de små har en funktion som fascinerande "fillers".

Det råder ett skönt lugn i Mikael Hjärtsjös stora lägenhet i centrala Helsingborg. I ett rum som omvandlats till snäckateljé står han och styvsonen Buster Eriksson vid ett stort arbetsbord. Båda är djupt koncentrerade. På väggen bakom hänger speglar på rad, alla med spektakulära snäckramar. På bordet växer ytterligare en snäckdekorerad ram sakta fram. Mikael och Buster studerar ingående de utplacerade ostronskalen, hjärtmusslorna, knivmusslorna, och havstulpanerna på ramen. Fungerar det? Synkar skalens former med varandra?

– Det här är ett meditativt hantverk, säger Mikael. Man går in i sig själv och i snäckornas värld så djupt att tid och rum försvinner. Sedan jag började arbeta med snäckkonst har jag blivit lugnare inombords. Det är ett helt ångestbefriat jobb utan stress och pressande förväntningar.

Historien bakom konstateljén och företaget Shellmans väg från Amsterdam till Helsingborg är en berättelse om avgörande möten och mod att greppa livets tillfälligheter när de uppenbarar sig. 2011 var Mikael med flickvän i Amsterdam under en helg. På ett café läste han en artikel om Amsterdamsbon Niels van Alphen's snäckkonst och blev intresserad. Dagen efter besökte han konstnärns ateljé och köpte tre verk på stående fot. Mikael hade aldrig sett något liknande förut.

– Sju år senare bestämde jag mig för att lämna reklambranschen och göra något annat, berättar han. Jag ringde Niels som jag hållit kontakten med efter första besöket i ateljén. Jag var sugen på att gå en kurs i snäckkonst hos honom.

– Han hade då precis slutat och letade nu efter någon som ville och kunde föra Shell- >

Mikael och hans styvson Buster inspirerar och peppar varandra i skapandeprocessen. Deras gemensamma ambition är att fortsätta utvecklas och hitta nya uttryck.

Speglarna är riktiga hantverk. De största kan ta sex veckor att skapa.

Snäckramar skapas i olika stilar. En del har specifika mönster, andra har fri form.

»Vi arbetar med naturens vackraste former«

Mikael och Buster fascineras av snäckornas mångfald. Naturen har en fantastisk förmåga att skapa vackra ting, menar de.

mantraditionen. "Var jag kanske intresserad?" Nästa dag satt jag på flyget till Amsterdam.

Det gick som det gick; Mikael bestämde sig för att lämna sin karriär i reklambranschen och fylla sitt arbetsliv med snäckor. Och Buster, som precis sagt upp sitt jobb inom IT-branschen hängde på. Under våren 2018 tillbringade far och styvson två månader i Niels ateljé för att lära sig limteknik, detaljarbete och andra praktiska delar av hantverket. De köpte hans stora lager av snäckor och fick dem transporterade till Mikaelns lägenhet samma år. Shellman hade kommit till Sverige.

Tålmod och stor noggrannhet är kanske en snäckkonstnärns viktigaste egenskaper. För Mikael och Buster är det just dessa kvaliteter som ligger bakom deras specifika signum: finish och detaljrikedom. Oavsett om betraktaren står en meter eller en centimeter från verket ska varken grundramen eller limrester synas. Till varje verk går det åt mängder med små, små snäckor, så kallade "fillers" som fyller ut alla tänkbara skrymslen och vrår som kan uppträda mellan de större skalen, ofta i flera lager.

– Att skapa med snäckor innebär att förvalta och arbeta med de vackraste av former som naturen en gång skapat, säger Buster. Vårt ansvar är att sätta samman dessa små individuella underverk till en estetisk helhet.

– Vi tittar på färgnyanser, strukturer och former som passar ihop, men snäckskalens behöver inte vara perfekta. Vår devis "broken is beautiful" finns nästan alltid representerade i vårt skapande. Vi har till och med specifika burkar, fyllda med trasigt material och dessa plockar vi från till nästan varje ram.

BUSTER TROR INTE att det är möjligt att bli en fullärd snäckkonstnär. Själv har han alltid tyckt om att "pilla med småsaker"; skruva isär och sätta ihop. Att limma en snäcka på en ram var inte svårt, tyckte Buster under lärotiden i Niels ateljé i Amsterdam. Den stora utmaningen var att hitta en röd tråd och kunna visualisera ett färdigt resultat i skapandet.

– Att sätta första snäckan på en tom ram och bestämma sig för en idé var inte lätt att greppa, säger Buster. Vi skissade och flyttade runt snäckorna planlöst innan vi ens vägade >

När ramar med fri snäckkomposition växer fram läggs alltid de större och markerande snäckorna ut först.

Ateljén finns i Mikael's bostad. I hans vardagsrum står färdiga snäckspeglar och väntar på sina nya ägare.

»Bland alstren finns även skulpturer och lampor«

Med sina fantastiska färger och former är havstulpaner Busters favoriter. De är krävande att arbeta med, men perfekta att skapa skulpturer med, tycker han.

Trots att varje snäcka limmas fast på ramen får det inte finnas spår av limrester.

Ingen snäckram är den andra lik – det går inte att skapa identiska ramar.

Det råder ordning i ateljén, de olika snäckorna bor i sina egna burkar. Hur många olika snäckformer som finns i världen vet ingen; rymden är mer utforskad än vad haven är.

limma fast den första. Det var svårt att se hur det skulle bli.

– Precis som det tomma arkets kraft över en, nickar den forne copywritern. Jag känner igen den frustrerande känslan från åren inom reklambranschen.

Numera flödar idéer som ska förverkligas. De unika spegelramarna utgör fortfarande basen i skapandet, men bland alstren finns också lampor och skulpturer, fristående och vägghängda. Blåmusslor, ostron, knivmusslor, hjärtmusslor och littorinasnäckor plockar Mikael och Buster själva runt de skånska kusterna, men övriga härrör från Indiska Oceanen, Mexikanska Gulfen, Filippinerna och andra vatten på varmare breddgrader.

– Vi samarbetar också med vissa lokala hotell och restauranger som serverar dykplockade, svenska ostron, säger Buster. Efter att gästerna ätit upp det goda, tar vi hand om skalerna, kokar och skrubbar rent och återanvänder dem sedan i våra verk. Det känns bra och blir överraskande vackert och elegant.

Mikaels och Busters konstverk lämnar ingen likgiltig. Spegelramarna är väldigt osvenska i sitt uttryck, ibland på gränsen till kitschiga, tycker de själva. Det är riktiga "conversation pieces", oavsett tycke och smak. Nästan alla blir glada av att se Shellmans skapelser, många tappar hakan, precis som Mikael själv gjorde första gången hos läromästare Niels i Amsterdam.

– När vi ställde ut i Blå Hallen i Höganäs var det en kvinna som stod länge och betraktade speglarna. Till slut gick jag fram till henne och frågade om hon tyckte om det hon såg. "Nej, inte alls" svarade hon.

– Det är också en åsikt! skrattar Mikael gott. □